

I

Op de laatste ochtend van het meest bloederige jaar dat Virginia sinds de Burgeroorlog had gekend, stak ik de open haard aan en ging tegenover een donker raam zitten van waaruit ik, als de zon opging, de zee zou kunnen zien. Ik zat in mijn ochtendjas bij het licht van een lamp de jaarcijfers van mijn dienst voor auto-ongelukken, zelfmoord door ophanging, mishandeling, schietpartijen en steekpartijen te controleren, toen om kwart over vijf de telefoon brutaal de rust verstoorde.

‘Verdomme,’ mompelde ik, want het begon me steeds meer tegen te staan om de telefoontjes voor dokter Philip Mant te beantwoorden. ‘Goed, ik kom al.’

Zijn verweerde huisje stond achter een duin in Sandbridge, een onherbergzaam gebied langs de kust van Virginia, tussen de amfibiebasis van de marine en het natuurreservaat Back Bay. Mant was mijn regionaal hoofdpatholoog-anatoom voor het district Tidewater en zijn moeder was helaas op de dag voor kerst overleden, een week geleden. Onder normale omstandigheden zou het feit dat hij in Londen was voor een familieaangelegenheid niet tot een noodsituatie bij de pathologisch-anatomische dienst van Virginia hebben geleid. Maar zijn assistente was met zwangerschapsverlof en de coördinator van het mortuarium had pas ontslag genomen.

‘Met het huis van Mant,’ zei ik terwijl de wind de donkere vormen van de pijnbomen voor de ramen heen en weer deed zwiepen.

‘U spreekt met agent Young van de politie in Chesapeake,’ zei iemand. Zo te horen was hij een in het zuiden geboren en getogen blanke man. ‘Ik ben op zoek naar dokter Mant.’

‘Hij is in het buitenland,’ antwoordde ik. ‘Kan ik u helpen?’

‘Bent u mevrouw Mant?’

‘Ik ben dokter Kay Scarpetta, hoofdpatholoog-anatoom. Ik neem waar voor dokter Mant.’

De stem aarzelde, maar vervolgde toen: ‘We hebben een tip binnengekregen over een sterfgeval. Een anoniem telefoontje.’

‘Weet u waar dat sterfgeval zou hebben plaatsgevonden?’ Ik maakte aantekeningen.

‘Het schijnt dat dat op de ontmantelingswerf van de marine was.’

‘Pardon?’ Ik keek op.

Hij herhaalde wat hij had gezegd.

‘Over wie gaat het, een commando?’ Ik was verbijsterd, want voor zover ik wist, waren commando’s op oefening de enige duikers die in de buurt van de oude schepen op de ontmantelingswerf mochten komen.

‘We weten niet wie het is, maar het is mogelijk dat hij naar overblijfselen uit de Burgeroorlog aan het zoeken was.’

‘In het donker?’

‘Mevrouw, het is daar verboden terrein, tenzij je speciale toestemming hebt. Maar dat heeft mensen er bij eerdere gelegenheden ook niet van weerhouden om nieuwsgierig te zijn. Ze varen er met hun boten in het donker stiekem naartoe.’

‘En die anonieme beller suggereerde dat het nu ook zo was gegaan?’

‘Zo ongeveer wel.’

‘Dat is interessant.’

‘Dat vond ik ook.’

‘En het lichaam is nog niet gevonden,’ zei ik, terwijl ik me af bleef vragen waarom deze agent had besloten op dit vroege uur een patholoog-anatoom te bellen hoewel het nog niet eens zeker was dat er een dode was, of zelfs dat er iemand vermist werd.

‘We zijn nu aan het zoeken en de marine stuurt een paar duikers. Die kunnen we dus inschakelen als het echt waar blijkt te

zijn. Maar ik wilde gewoon dat u op de hoogte was. En brengt u alstublieft mijn condoleances over aan dokter Mant.'

'Uw condoleances?' vroeg ik verbaasd, want als hij van die situatie wist, waarom had hij dan naar Mant gevraagd?

'Ik hoorde dat zijn moeder is overleden.'

Ik liet de punt van mijn pen op het papier rusten. 'Kunt u me alstublieft uw volledige naam geven en me vertellen hoe ik u kan bereiken?'

'S.T. Young.' Hij gaf me een telefoonnummer, waarna we ophingen.

Ik staaarde naar het kleine haardvuur en voelde me slecht op m'n gemak en eenzaam. Ik stond op om meer hout op het vuur te gooien. Ik wilde dat ik in Richmond was, in mijn eigen huis, met kaarsen voor de ramen en een blauwspaar vol spulletjes van kerstfeesten van vroeger. Ik wilde Mozart en Händel in plaats van de wind die loeiend om het dak gierde, en ik wilde dat ik Mants vriendelijke aanbod om in zijn huis te logeren in plaats van in een hotel niet had aangenomen. Ik ging weer verder met mijn correcties van het statistische rapport, maar mijn gedachten dwaalden steeds af. Ik dacht aan het trage water van de rivier de Elizabeth, dat in deze tijd van het jaar nog geen vijftien graden zou zijn, met een zicht van op zijn best een halve meter.

In de winter was het best aardig om in Chesapeake Bay naar oesters te duiken of dertig mijl uit de kust in de Atlantische Oceaan in een wetsuit een gezonken vliegdekschip, een Duitse onderzeeër, of andere wonderbaarlijke objecten te onderzoeken. Maar in de Elizabeth, waar de marine haar afgedankte schepen had liggen, kon ik niets aantrekkelijks zien, wat voor weer het ook was. Ik kon me niet voorstellen dat iemand daar 's winters alleen in het donker naar kunstvoorwerpen of iets dergelijks zou gaan duiken. Die tip was vast vals, dacht ik.

Ik stond op uit mijn fauteuil en liep naar de grootste slaapkamer, een kleine, kille ruimte die bijna volledig in beslag werd genomen

door mijn bezittingen. Ik kleepte me snel uit en nam vlug een douche, omdat ik de eerste dag al had ontdekt dat de voorraad warm water niet onbeperkt was. Eigenlijk had ik een hekel aan Mants tochtige huis met de amberkleurige lambrisering van grenenhout en de donkerbruin geverfde vloer, waarop je elk stofje zag. Mijn Britse plaatsvervanger leek in de sombere greep van de stormwind te wonen. Er heerste een voortdurende kilte in zijn sober ingerichte huis, en allerlei geluiden maakten dat ik me onbehaaglijk voelde en soms in mijn slaap overeind vloog en mijn pistool greep.

Gehuld in een badjas en met een handdoek om mijn haar controleerde ik of in de logeerkamer en de badkamer alles in orde was voor Lucy, mijn nichtje, die die dag rond het middaguur naar me toe zou komen. Vervolgens inspecteerde ik de keuken, die maar armzalig was vergeleken met wat ik thuis had. Ik dacht niet dat ik gisteren iets was vergeten toen ik in Virginia Beach boodschappen had gedaan. Ik zou het echter zonder een knofflookpers, pastamachine, keukenmachine en magnetron moeten doen. Ik begon me echt af te vragen of Mant eigenlijk ooit wel zelf kookte, of hier zelfs sliep. Ik had er tenminste aan gedacht mijn eigen keuken- en kookgerei mee te nemen en zolang ik maar goede messen en pannen had, was er niet veel wat ik niet kon klaarmaken.

Ik lag nog een tijdje te lezen en viel in slaap met het licht nog aan. Voor de tweede keer schrok ik van de telefoon en greep de hoorn van de haak terwijl ik mijn ogen dichtkneep tegen het zonlicht.

‘U spreekt met rechercheur C.T. Roche uit Chesapeake,’ klonk de stem van een mij eveneens onbekende man. ‘Ik heb gehoord dat u voor dokter Mant waarneemt en we hebben heel snel uw hulp nodig. Het ziet ernaar uit dat we een duikongeluk hebben op de ontmantelingswerf van de marine en we moeten het lichaam snel bergen.’

‘Ik neem aan dat dit de zaak is waarover een van uw agenten me al eerder heeft gebeld?’

Hij zweeg eerst lange tijd en zei toen op nogal verdedigende toon: 'Voor zover ik weet ben ik de eerste die u hiervan op de hoogte stelt.'

'Een zekere agent Young heeft me vanochtend om kwart over vijf gebeld. Even zien.' Ik keek op de telefoonnotitie. 'Zijn initialen waren S, van Sam, en T, van Tom.'

Hij zweeg weer even en zei toen op dezelfde toon: 'Nou, ik heb geen idee over wie u het heeft, want we hebben hier niemand die zo heet.'

De adrenaline stroomde door mijn aderen terwijl ik aantekeningen maakte. Het was dertien over negen. Ik was verbijsterd door wat hij had gezegd. Als de eerste man die me had gebeld echt niet van de politie was, wie was hij dan wel, waarom had hij gebeld, en hoe kende hij Mant?

'Wanneer is het lichaam gevonden?' vroeg ik aan Roche.

'Rond zes uur ontdekte een beveiligingsbeambte op de scheepswerf een motorboot die achter een van de schepen voor anker lag. Er hing een lange slang in het water, alsof er iemand aan het andere einde aan het duiken was. En toen die een uur later nog steeds niet had bewogen, hebben ze ons gebeld. Er is een duiker naar beneden gestuurd, en zoals ik al zei, er is een lijk.'

'Hebben we legitimatiepapieren?'

'We hebben een portefeuille in de boot gevonden. Met het rijbewijs van een blanke man genaamd Theodore Andrew Eddings.'

'De journalist?' zei ik ongelovig. 'Díe Ted Eddings?'

'Tweëndertig jaar, bruin haar, blauwe ogen, naar de foto te oordelen. Hij woont in West Grace Street in Richmond.'

De Ted Eddings die ik kende was een gelauwerde onderzoeksjournalist bij Associated Press. Er ging maar zelden een week voorbij waarin hij me niet over iets belde. Een ogenblik lang kon ik bijna niet denken.

'We hebben ook een negen-millimeterpistool in de boot gevonden.'

Toen ik weer kon spreken, zei ik heel gedecideerd: ‘Zijn identiteit mag absoluut niet aan de pers of aan iemand anders bekend worden gemaakt totdat we die hebben kunnen bevestigen.’

‘Dat heb ik al tegen iedereen gezegd. Geen zorgen.’

‘Mooi. En niemand heeft er een idee van waarom deze man bij de ontmantelingswerf aan het duiken was?’ vroeg ik.

‘Hij was misschien op zoek naar spullen uit de Burgeroorlog.’

‘Waaruit leidt u dat af?’

‘Veel mensen zoeken hier in de rivieren naar kanonskogels en dat soort dingen,’ zei hij. ‘Oké. Dan gaan we hem maar omhooghalen, zodat hij daar niet langer dan noodzakelijk beneden hoeft te blijven.’

‘Ik wil niet dat iemand hem aanraakt en het maakt niet uit als we hem nog een tijdje in het water laten.’

‘Wat gaat u dan doen?’ Hij klonk weer verdedigend.

‘Dat weet ik pas als ik daar ben.’

‘Nou, ik geloof niet dat het nodig is dat u hier komt...’

‘Rechercheur Roche,’ onderbrak ik hem. ‘Het is niet aan u om te beslissen of het nodig is dat ik daarheen kom en wat ik moet doen als ik er ben.’

‘Nou, ik heb al die mensen stand-by, en het gaat vanmiddag waarschijnlijk sneeuwen. Niemand wil buiten op de havenhoofden staan wachten.’

‘Volgens het wetboek van Virginia valt dat lijk binnen mijn rechtsbevoegdheid, en niet binnen die van u of iemand anders van de politie, de brandweer, de ongevallendienst of de begrafenisonderneming. Niemand raakt het lichaam aan totdat ik zeg dat dat mag.’ Mijn toon was scherp genoeg om hem te laten merken dat ik onbuigzaam kon zijn.

‘Zoals ik al zei, dan moet ik de mensen van het reddingsteam en de werf zeggen dat ze moeten blijven wachten, en daar zullen ze niet blij mee zijn. De marine zet me al behoorlijk onder druk om alles uit de weg te hebben voor de pers verschijnt.’

‘Dit is geen zaak van de marine.’

‘Vertelt u ze dat maar. Het zijn hun schepen.’

‘Dat zal ik ze graag vertellen. Zegt u ondertussen maar tegen iedereen dat ik onderweg ben,’ zei ik voordat ik ophing.

Ik besepte dat het uren kon duren voordat ik weer terug was. Daarom plakte ik een briefje op de voordeur, waarin ik Lucy op cryptische wijze liet weten hoe ze binnen moest komen als ik er niet was. Ik verborg een sleutel op een plek waar alleen zij hem kon vinden en legde toen mijn dokterstas en duikuitrusting in de achterbak van mijn zwarte Mercedes. Om kwart voor tien was de temperatuur tot drie graden gestegen en hadden mijn pogingen om hoofdinspecteur Pete Marino in Richmond te bereiken, nog steeds niets opgeleverd.

‘Godzijdank,’ mompelde ik toen mijn autotelefoon eindelijk overging.

Ik greep de hoorn. ‘Met Scarpetta.’

‘Hoi.’

‘Je hebt je pieper aan staan. Ik ben geschokt,’ zei ik.

‘Als je zo geschokt bent, waarom heb je dan in vredesnaam het nummer van die pieper gebeld?’ Hij klonk alsof hij blij was me te horen. ‘Wat is er?’

‘Ken je die journalist nog aan wie je zo’n hekel had?’ Ik was voorzichtig geen feiten te noemen omdat we op een radiofrequentie spraken en ons gesprek dus door scanners kon worden opgepikt.

‘Zoals wie?’

‘Zoals degene die voor AP werkt en die voortdurend bij mij op kantoor langskomt.’

Hij dacht even na en zei toen: ‘Wat is er met hem? Heb je een probleem met hem?’

‘Dat zit er helaas wel in. Ik ben onderweg naar de Elizabeth. De politie van Chesapeake heeft me net gebeld.’

‘Wacht eens even. Toch niet zo’n probleem?’ zei hij op onheilspellende toon.

‘Ik ben bang van wel.’

‘Potverdorie.’

‘We hebben alleen een rijbewijs. Dus we weten nog niets zeker. Ik ga het water in om te kijken voordat ze hem naar boven brengen.’

‘Wacht verdomme nou eens,’ zei hij. ‘Waarom moet jij dat in godsnaam nou weer doen? Kunnen andere mensen dat niet op zich nemen?’

‘Ik moet hem zien voordat hij naar boven wordt gehaald,’ zei ik nog eens.

Marino was ontstemd omdat hij overdreven bezorgd over me was. Dat wist ik zelfs zonder dat hij verder nog iets zei.

‘Ik dacht dat je misschien zijn huis in Richmond wel zou willen bekijken,’ zei ik.

‘Ja, dat wil ik zeker.’

‘Ik weet niet wie of wat we zullen vinden.’

‘Nou, ik wilde maar dat je hen er eerst op afstuurde.’

In Chesapeake nam ik de afrit naar de Elizabeth en sloeg links af, naar High Street. Ik kwam langs bakstenen kerken, autokerkhoven en caravans. Achter de gevangenis en het hoofdbureau van politie ging de kazerne van de marine over in de uitgestrekte, deprimerende ontmantelingswerf die werd omgeven door een roestig hek met prikkeldraad. Midden op het kilometers grote, met onkruid overwoekerde, vol metaal liggende terrein stond een elektriciteitscentrale die blijkbaar werd gevoed door afval en kolen en die zo de energie leverde voor het troosteloze, trage werk op de scheepswerf. De schoorstenen en rails waren vandaag niet in bedrijf en alle hijskranen bij de droogdokken stonden stil. Het was tenslotte oudejaarsdag.

Ik reed naar het uit saaië, zwarte steen opgetrokken hoofdkwartier, met daarachter lange pieren. Bij de poort stapte een jonge man uit het wachthokje, in burgerkleding en met een helm op. Ik draaide mijn raampje naar beneden. De wolken joegen langs de hemel.

‘Dit terrein is verboden voor onbevoegden.’ Zijn gezicht was volkomen uitdrukkingloos.

‘Ik ben dokter Kay Scarpetta, hoofdpatholoog-anatoom,’ zei ik terwijl ik hem het koperen schildje liet zien dat het symbool was van mijn jurisdictie over elke plotselinge, onverklaarbare of gewelddadige dood in de staat Virginia.

Hij boog naar voren en bestudeerde mijn legitimatie. Een paar keer wierp hij een blik op me en staarde naar mijn auto.

‘Als u de hoofdpatholoog-anatoom bent,’ vroeg hij, ‘waarom rijdt u dan niet in een lijkwagen?’

Dat werd me wel vaker gevraagd en ik antwoordde geduldig: ‘De mensen die bij begrafenisondernemingen werken rijden in lijkwagens. Ik werk niet bij een begrafenisonderneming. Ik ben gerechtsarts.’

‘Ik heb nog meer legitimatie nodig.’

Ik gaf hem mijn rijbewijs en twijfelde er niet aan dat dit soort bemoeizucht niet minder zou worden als hij me eenmaal had doorgelaten. Hij deed een stap naar achteren en bracht een mobilfoon naar zijn mond.

‘Eenheid elf aan eenheid twee.’ Hij wendde zich van me af alsof hij geheimen door moest geven.

‘Twee,’ kwam het antwoord.

‘Ik heb hier een zekere Scaylatta.’ Hij had nog meer moeite met mijn naam dan de meeste mensen.

‘Tien vier. We zijn stand-by.’

‘Mevrouw,’ zei de bewaker tegen mij, ‘rijdt u maar verder. Rechts is een parkeerplaats.’ Hij wees de parkeerplaats aan. ‘U moet uw auto daar neerzetten en dan kunt u naar Pier Twee lopen, waar u kapitein Green zult vinden. Dat is de persoon die u moet hebben.’

‘En waar vind ik rechercheur Roche?’ vroeg ik.

‘U moet kapitein Green hebben,’ herhaalde hij.

Ik deed mijn raampje weer omhoog terwijl hij de poort opendeed. Er hingen borden op die me waarschuwden dat ik op het

punt stond een industrieterrein op te rijden waar verfspatten een voortdurend gevaar vormden, waar beschermende kleding vereist was en waar ik alleen op eigen risico mijn auto kon parkeren. In de verte doemden doffe, grijze vracht- en tankschepen, mijnnevgers, fregatten en draagvleugelboten op langs de koude horizon. Op de tweede pier stonden ambulances, politiewagens en een klein groepje mannen.

Ik parkeerde mijn auto zoals gevraagd en liep met kordate pas op hen af. Ze staarden me aan. Ik had mijn dokterstas en duikspullen in de auto laten liggen, en ik was dus een vrouw van middelbare leeftijd zonder een professionele uitrusting, die wandelschoenen, een wollen pantalon en een legergroene winterjas droeg. Zodra ik de pier op liep, sneed een gedistingeerde, grijzende man in uniform me de pas af alsof ik een indringer was. Hij ging zonder een glimlach op zijn gezicht voor me staan.

‘Kan ik u helpen?’ vroeg hij op een toon die me commandeerde te stoppen. De wind speelde met zijn haar en kleurde zijn wangen.

Ik legde weer uit wie ik was.

‘O, mooi.’ Hij klonk niet alsof hij dat meende. ‘Ik ben kapitein Green van de Marine Onderzoeksdienst. We moeten echt opschieten. Luister.’ Hij draaide zich van me af en sprak tegen iemand anders. ‘We moeten die кв’s weghalen...’

‘Pardon. Bent u van de marine?’ onderbrak ik hem, want ik wilde dit onmiddellijk rechtzetten. ‘Ik dacht dat deze scheepswerf geen eigendom van de marine was. Als dat wel het geval is, is er geen reden voor mij om hier te zijn. Dan is dit een zaak voor de marine en moet een patholoog-anatoom van de marine sectie verrichten.’

‘Mevrouw,’ zei hij, op een toon alsof ik zijn geduld op de proef stelde, ‘deze scheepswerf wordt door een burgerbedrijf gerund en is daarom geen eigendom van de marine. Maar we zijn wel geïnteresseerd, omdat er blijkbaar iemand zonder toestemming bij onze schepen heeft gedoken.’

‘Heeft u een theorie waarom iemand dat zou doen?’ Ik keek om me heen.

‘Sommige schatgravers denken dat ze kanonskogels, oude scheepsklokken en God weet wat in het water kunnen vinden.’

We stonden tussen het vrachtschip *El Paso* en de onderzeeër de *Exploiter*, die allebei dof en roerloos in de rivier lagen. Het water zag eruit als cappuccino en ik besepte dat het zicht waarschijnlijk nog minder was dan ik had gevreesd. Er was een duikplatform in de buurt van de onderzeeër. Maar er was geen teken van het slachtoffer of van het reddingsteam en de politieagenten die met hem bezig waren. Ik vroeg aan Green hoe dat zat. Mijn gezicht was gevoelloos door de wind die over het water waaide. Green beantwoordde mijn vraag door me weer de rug toe te draaien.

‘Luister eens, ik kan niet de hele dag op Stu wachten,’ zei hij tegen een man in een overall en een vies ski-jack.

‘We kunnen Bo hierheen halen, kap’tein,’ kwam het antwoord.

‘Geen haar op m’n hoofd,’ zei Green. Hij leek de mensen van de scheepswerf goed te kennen. ‘Het heeft geen zin die knul te bellen.’

‘Jezus,’ zei een andere man, die een lange, verwarde baard had. ‘We weten allemaal dat hij zo laat in de ochtend niet meer nuchter is.’

‘Nou, de pot verwijt de ketel,’ zei Green en ze lachten allemaal.

Het gezicht van de man met de baard leek wel een rauwe hamburger. Hij nam me sluw op terwijl hij een sigaret opstak, hem met zijn grove handen tegen de wind beschermend.

‘Ik heb sinds gisteren niets meer gedronken. Zelfs geen water,’ bezwoer hij terwijl zijn maten lachten. ‘Verdomme, het is zo koud als bevroren pis.’ Hij sloeg zijn armen om zijn lichaam heen. ‘Ik had een dikkere jas aan moeten doen.’

‘Die vent daarginds, die is pas koud,’ zei een andere man met een klapperend kunstgebit. Ik besepte dat hij het over de dode duiker had. ‘Die knul is pas koud.’

‘Dat voelt-ie niet meer.’

Ik onderdrukte mijn groeiende irritatie en zei tegen Green: ‘Ik weet dat u haast heeft om te beginnen, en dat geldt ook voor mij. Maar ik zie geen reddingsteam en geen politie. Ik heb de motorboot of het deel van de rivier waar het lichaam is gevonden nog niet gezien.’

Ik voelde zes paar ogen naar me staren en bekeek de verweerde gezichten van mannen die gemakkelijk een stel piraten in moderne kledij hadden kunnen zijn. Ik hoorde niet bij hun geheime clubje, wat me aan vroeger deed denken, toen ik soms nog moest huilen als ik onbeschoft werd bejegend of werd buitengesloten.

Green antwoordde uiteindelijk: ‘De politie is binnen, ze zijn aan het telefoneren. In het hoofdkantoor, dat gebouw met het grote anker op de voorgevel. De duikers zitten daar waarschijnlijk ook, daar is het warm. Het reddingsteam staat bij een steiger aan de andere kant van de rivier op u te wachten. En misschien interesseert het u dat de politie bij deze zelfde steiger zojuist een pick-up met oplegger heeft gevonden die volgens hen van de overledene is. Volgt u mij maar.’ Hij liep weg. ‘Ik zal u de plek laten zien waar u in geïnteresseerd bent. Ik begrijp dat u van plan bent om samen met de andere duikers het water in te gaan.’

‘Dat klopt.’ Ik liep met hem langs de pier.

‘Ik snap echt niet wat u daar verwacht te zien.’

‘Ik heb al lang geleden geleerd geen verwachtingen te hebben, kapitein Green.’

We kwamen langs oude, vermoeide schepen. Het viel me op dat er dunne metalen kabels het water in liepen. ‘Wat is dat?’ vroeg ik.

‘кв’s – kathodische beschermingslijnen,’ antwoordde hij. ‘Die staan onder stroom en dienen om corrosie tegen te gaan.’

‘Dan hoop ik maar dat iemand ze heeft uitgezet.’

‘Er is een elektricien onderweg. Hij schakelt de кв’s langs de hele pier uit.’

‘Dus de duiker kan in aanraking zijn gekomen met die kv’s? Die zijn vast niet goed te zien.’

‘Dat maakt niet uit. Er staat maar een lage spanning op,’ zei hij alsof iedereen dat zou moeten weten. ‘Het is net alsof je een schokje krijgt van een accu van een volt of negen. Hij is niet aan die kv’s doodgegaan. Dat kunt u dus al van uw lijstje schrappen.’

We bleven staan bij het einde van de pier, waar de achterstevan van een gedeeltelijk onder water liggende onderzeeër te zien was. Nog geen zes meter daarvandaan lag de donkergroene motorboot met de lange, zwarte slang die naar de compressor in een binnenband aan de passagierskant leidde. De bodem van de boot lag vol gereedschappen, duikapparatuur en andere voorwerpen waarvan ik vermoedde dat ze nogal onzorgvuldig waren doorzocht. Ik voelde de spanning in mijn borst, want ik was bozer dan ik wilde laten merken.

‘Hij is waarschijnlijk gewoon verdronken,’ zei Green. ‘Bij vrijwel elk fataal duikongeluk dat ik heb meegemaakt, ging het om dood door verdrinking. Als je in zulk ondiep water doodgaat, heb je dat aan jezelf te danken.’

‘Ik vind dat hij een nogal bijzondere uitrusting heeft.’ Ik negeerde zijn medische uiteenzetting.

Hij staarde naar de motorboot die maar nauwelijks op het water bewoog. ‘Een meerurenaansluiting. Ja, dat is nogal bijzonder in deze contreien.’

‘Stond die aan toen de boot werd gevonden?’

‘De benzine was op.’

‘Wat kunt u me erover vertellen? Zelfgemaakt?’

‘Gekocht,’ zei hij. ‘Een vijf pk-compressor die op benzine loopt. De buitenlucht gaat via een lagedrukslang naar een lagergelegen ademautomaat. Daarmee kon hij vier, vijf uur beneden blijven. Zolang hij benzine had.’ Hij staarde nog steeds in de verte.

‘Vier of vijf uur? Waarvoor?’ Ik keek naar hem. ‘Als je nou zee-kreeft of zeeoor zoekt.’

Hij zei niets.

‘Wat is daarbeneden te vinden?’ vroeg ik. ‘En zeg nou niet dat daar voorwerpen uit de Burgeroorlog liggen, want we weten allebei dat je die daar niet vindt.’

‘Echt, er is daar verdomme helemaal niks.’

‘Nou,’ zei ik, ‘hij dacht van wel.’

‘Helaas had hij dat bij het verkeerde eind. Kijk eens naar die wolken. Het gaat straks vast sneeuwen.’ Hij trok zijn kraag tot aan zijn oren op. ‘Ik neem aan dat u een duikbrevet heeft.’

‘Al jaren.’

‘Ik moet uw brevet controleren.’

Ik keek naar de motorboot en de onderzeeër, en vroeg me af hoever de tegenwerking van deze mensen zou gaan.

‘Die moet u bij u hebben als u het water in wilt,’ zei hij. ‘Ik dacht dat u dat wel wist.’

‘En ik dacht dat de marine niet de baas was op deze scheepswerf.’

‘Ik ken de regels die hier gelden. Het maakt niet uit wie de baas is.’ Hij staarde me aan.

‘Ik snap het.’ Ik staarde terug. ‘En ik moet zeker een vergunning hebben om mijn auto op deze pier te zetten, zodat ik geen kilometer met mijn spullen hoeft te sjouwen?’

‘U heeft inderdaad een vergunning nodig om op de pier te parkeren.’

‘Nou, die heb ik niet. Ik heb mijn drie-sters duikbrevet en mijn brevet voor reddingsduiken niet bij me, en mijn duiklogboek ook niet. Ik heb mijn vergunning om in Virginia, Maryland en Florida de geneeskunde te beoefenen ook niet bij me.’

Ik sprak op heel minzame en rustige toon, en omdat hij me niet van mijn stuk kon brengen, werd hij alleen maar nog koppiger. Hij knipperde een paar keer met zijn ogen en ik was me bewust van zijn antipathie.

‘Dit is de laatste keer dat ik u vraag me mijn werk te laten doen,’

vervolgde ik. ‘We hebben hier te maken met een onnatuurlijke dood die onder mijn jurisdictie valt. Als u niet mee wilt werken, bel ik de regionale politie, de sheriff, of de FBI. U kunt kiezen. Dan is er waarschijnlijk binnen twintig minuten iemand hier. Ik heb mijn draagbare telefoon bij me.’ Ik gaf een klopje op mijn jaszak.

‘Als u wilt duiken,’ zei hij schouderophalend, ‘ga dan maar uw gang. Maar u moet wel een verklaring ondertekenen waarin u de scheepswerf van alle verantwoordelijkheid ontslaat als er iets onplezierigs mocht gebeuren. En ik betwijfel of er hier zulke formulieren zijn.’

‘Aha. Ik moet iets ondertekenen dat u niet heeft.’

‘Dat klopt.’

‘Prima,’ zei ik. ‘Dan stel ik zo’n verklaring wel voor u op.’

‘Dat moet door een jurist worden gedaan, en het is vandaag een feestdag.’

‘Ik ben jurist en ik werk gewoon op feestdagen.’

Hij spande zijn kaakspieren en ik wist dat hij zich niet meer druk zou maken over formulieren nu er één ingediend zou worden. We liepen terug en mijn maag trok samen van angst. Ik wilde eigenlijk helemaal niet duiken en ik mocht de mensen niet die ik die dag ontmoet had. Ik was heus wel eens eerder verstrikt geraakt in bureaucratisch prikkeldraad als ik aan zaken werkte waarbij de overheid of grote bedrijven betrokken waren. Maar dit was anders.

‘Vertelt u eens,’ zei Green op zijn neerbuigende toon, ‘duiken hoofdpatholoog-anatomen altijd zelf naar lijken?’

‘Zelden.’

‘Legt u me dan eens uit waarom dat nu wel nodig is.’

‘De omstandigheden waaronder deze persoon is overleden verdwijnen zodra het lichaam wordt verplaatst. Ik vind de situatie zo ongewoon dat ik zelf wil gaan kijken, nu ik de kans heb. En ik neem tijdelijk waar in het district Tidewater, dus ik was hier toevallig toen dat telefoontje kwam.’

Hij zweeg even en bracht me van mijn stuk toen hij weer sprak:

‘Het speet me voor dokter Mant toen ik over zijn moeder hoorde. Wanneer gaat hij weer aan het werk?’

Ik probeerde me het telefoontje van die ochtend en die Young met zijn overdreven zuidelijke accent te herinneren. Green klonk niet alsof hij in het zuiden was geboren, maar dat klonk ik ook niet, terwijl dat niet betekende dat we geen zuidelijke tongval konden imiteren.

‘Ik weet niet wanneer hij terugkomt,’ antwoordde ik voorzichtig. ‘Maar ik vraag me af hoe u hem kent.’

‘Soms lopen zaken in elkaar over, of dat nu zo zou moeten zijn of niet.’

Ik begreep niet wat hij suggereerde.

‘Dokter Mant begrijpt hoe belangrijk het is zich nergens mee te bemoeien,’ vervolgde Green. ‘Zulke mensen zijn prettig om mee samen te werken.’

‘Hoe belangrijk het is om zich waar niet mee te bemoeien, kapitein Green?’

‘Of een zaak bijvoorbeeld de verantwoordelijkheid van de marine is, of onder deze of gene jurisdictie valt. Mensen kunnen zich op veel verschillende manieren ergens mee bemoeien. Die mensen vormen dan een probleem en kunnen gevaarlijk zijn. Zoals die duiker. Hij kwam ergens waar hij niet thuishoorde en kijk eens wat er met hem is gebeurd.’

Ik bleef staan en staarde hem ongelovig aan. ‘Ik verbeeld het me vast,’ zei ik, ‘maar het lijkt alsof u me bedreigt.’

‘Gaat u uw spullen maar halen. U kunt uw auto hier dichterbij zetten, daar bij het hek,’ zei hij en liep weg.

2

Lang nadat hij in het gebouw met het anker op de voorgevel was verdwenen, zat ik op de pier met moeite een dikke wetsuit over

mijn zwempak aan te trekken. Niet ver bij mij vandaan waren een paar reddingswerkers bezig met een platbodem die ze aan een paal hadden vastgelegd. Arbeiders van de scheepswerf liepen nieuwsgierig rond en op het duikplatform waren twee mannen in blauwe neopreen pakken *buddy-phones* aan het testen. Ze leken de duikapparatuur, waaronder ook die van mij, bijzonder grondig te inspecteren.

Ik zag dat de duikers met elkaar praatten, maar verstond er geen woord van. Ze draaiden slangen los en hingen gewichten aan gordels. Af en toe wierpen ze een blik in mijn richting, en ik was verbaasd toen een van hen de ladder naar mijn pier op klom. Hij liep naar me toe en kwam naast me op de koude stenen zitten.

‘Is deze stoel bezet?’ Hij was een knappe, jonge, zwarte man, die de bouw had van een olympisch atleet.

‘Er zijn genoeg mensen die hier willen zitten, maar ik weet niet waar ze zijn.’ Ik worstelde verder met mijn wetsuit. ‘Verdomme. Ik haat die dingen.’

‘Zie het gewoon maar als een stuk tuinslang dat u aantrekt.’

‘Ja, dat helpt me echt enorm.’

‘Ik wil het even met u over de onderwatercommunicatieapparatuur hebben. Heeft u daar wel eens mee gewerkt?’ vroeg hij.

Ik keek naar zijn ernstige gezicht en vroeg: ‘Hooft u bij het reddingsteam?’

‘Nee. Ik ben gewoon van de marine. En ik weet niet wat u vindt, maar ik had eigenlijk andere plannen voor oudejaarsavond. Ik weet niet waarom iemand in deze rivier zou willen duiken, tenzij hij altijd al een blind kikkervisje in een modderpoel had willen zijn. Of misschien als je te weinig ijzer in je bloed hebt en je het idee hebt dat al het roest in het water zal helpen.’

‘Van al dat roest krijg je alleen maar tetanus.’ Ik keek om me heen. ‘Wie is er nog meer van de marine?’

‘Die twee bij de reddingsboot zijn van het reddingsteam. Ki Soo, die daar op het duikplatform staat, is de enige andere mari-

neman naast onze onverschrokken mod-man. Ki is een prima vent. Hij is mijn maatje.'

Hij gebaarde naar Ki Soo dat alles in orde was, die hetzelfde gebaar terug maakte. Ik vond het allemaal nogal interessant en heel anders dan wat ik tot dusver had meegemaakt.

'Nu moet u goed naar me luisteren.' Mijn nieuwe kennis sprak met me alsof hij jaren met me samenwerkte. 'Communicatie-apparatuur is lastig als je er nog nooit mee hebt gewerkt. Het kan heel gevaarlijk zijn.' Zijn gezicht stond ernstig.

'Ik weet hoe het werkt,' verzekerde ik hem met meer kalmte dan ik voelde.

'Nou, je moet niet alleen weten hoe het werkt. Je moet er goede maatjes mee zijn, omdat het net als je duikmaatje, je leven kan redden.' Hij zweeg even. 'Het kan ook je dood zijn.'

Ik had slechts één keer eerder onderwatercommunicatieapparatuur gebruikt en ik vond het nog steeds een eng idee dat mijn ademautomaat zou worden vervangen door een waterdichte duikbril met een mondstuk en zonder waterloosventiel. Ik maakte me er zorgen over dat de duikbril vol water zou lopen, dat ik het af zou moeten rukken terwijl ik in paniek naar mijn reserve of naar mijn octopusautomaat zocht. Maar daar wilde ik het nu niet over hebben, niet hier.

'Het gaat vast prima,' stelde ik hem opnieuw gerust.

'Fantastisch. Ik had al gehoord dat u een prof was,' zei hij. 'Trouwens, ik heet Jerod, en ik weet al wie u bent.' Hij zat met gekruiste benen steentjes in het water te gooien en leek gefascineerd door de zich langzaam uitbreidende kringen. 'Ik heb veel goede dingen over u gehoord. Als mijn vrouw hoort dat ik u heb ontmoet, is ze vast jaloers.'

Ik wist niet waarom een duiker bij de marine iets over mij zou hebben gehoord, buiten de dingen die in de pers over me werden gezegd en die niet altijd even aardig waren. Maar zijn woorden vormden een welkome balsem voor mijn slechte humeur. Dat

wilde ik hem net gaan vertellen toen hij een blik op zijn horloge wierp en toen naar het platform staarde, waar Ki Soo naar hem omhoogkeek.

‘Dokter Scarpetta,’ zei Jerod terwijl hij opstond. ‘Ik geloof dat we klaar zijn voor het feest. U ook?’

‘Ik ben er ook helemaal klaar voor.’ Ik stond ook op. ‘Hoe kunnen we het beste te werk gaan?’

‘De beste, en de enige manier is om die slang naar beneden te volgen.’

We gingen dichterbij de rand van de pier staan en hij wees naar de motorboot.

‘Ik ben al een keer naar beneden gegaan en als je die luchtslang niet volgt, vind je hem nooit. Heeft u ooit door een riool gezwommen zonder lamp bij u?’

‘Dat heb ik nog niet meegemaakt.’

‘Nou, daar kun je geen hand voor ogen zien. En dat is hier ook zo.’

‘Voor zover jij weet heeft nog niemand het lichaam aangeraakt,’ zei ik.

‘Ik ben de enige die er in de buurt is geweest.’

Hij keek toe terwijl ik mijn *stabilising jacket* pakte en een onderwaterlamp in een van de zakken stopte.

‘Die zou ik maar hier laten. Onder deze omstandigheden is een lamp alleen maar lastig.’

Maar ik wilde hem toch meenemen omdat ik alles wat in mijn voordeel kon werken wilde aangrijpen. Jerod en ik klommen de ladder naar het duikplatform af, zodat we onze voorbereidingen konden afronden. Ik negeerde de blikken van de werklui van de scheepswerf terwijl ik crème in mijn haar smeerde en de neopreen kap over mijn hoofd trok. Ik gespte een mes aan de binnenkant van mijn rechterkuit en pakte de uiteinden van een loodgordel van vierenhalve kilo en sjoerde die snel om mijn middel. Ik controleerde de veiligheidssluitingen en trok handschoenen aan.

‘Ik ben zover,’ zei ik tegen Ki Soo.

Hij bracht de communicatieapparatuur en mijn ademautomaat naar me toe.

‘Ik zal uw luchtslang aan de duikbril vastmaken.’ Hij had geen buitenlands accent. ‘Ik heb begrepen dat u al eerder met zulke communicatieapparatuur heeft gewerkt.’

‘Dat klopt,’ zei ik.

Hij hurkte naast me neer en sprak op gedempte toon, alsof we samenzweervers waren. ‘U, Jerod en ik zullen via de *buddy-phones* voortdurend met elkaar in verbinding staan.’

Ze zagen eruit als felrode gasmaskers en sloten van achteren met vijf riempjes. Jerod kwam achter me staan en hielp me met mijn trimvest en luchtfles terwijl zijn maatje verder sprak.

‘Zoals u weet,’ zei Ki Soo, ‘kunt u normaal ademhalen en drukt u op het knopje op het mondstuk als u iets wilt zeggen.’ Hij liet zien hoe het werkte. ‘Nu moeten we dit goed over uw kap heen vastmaken en het stevig instoppen. Duwt u de rest van uw haar er maar onder, dan kan ik kijken of het van achteren goed vastzit.’

Ik vond de *buddy-phones* het naaste als ik niet in het water was, omdat je dan zo moeilijk kon ademen. Ik zoog de lucht zo goed mogelijk naar binnen en tuurde door het glas naar de twee duikers aan wie ik zojuist mijn leven had toevertrouwd.

‘Twee leden van het reddingsteam in een boot houden ons via een transducerapparaat in het water in de gaten. Degene die boven water meeluistert, hoort alles wat we zeggen. Begrijpt u?’ Ki Soo keek me aan en ik wist dat hij me waarschuwde.

Ik knikte. Mijn ademhaling klonk me luid en moeizaam in de oren.

‘Wilt u uw vinnen nu?’

Ik schudde mijn hoofd en wees naar het water.

‘Gaat u er dan maar eerst in, dan gooi ik ze u wel toe.’

Minstens vijfendertig kilo zwaarder dan eerst, ging ik voorzichtig naar de rand van het duikplatform en controleerde nog eens of

mijn masker wel goed onder mijn capuchon zat. De kathodische beschermingslijnen leken op snorharen van meervallen die uit de enorme, roerloze schepen tevoorschijn kwamen. De wind rimpelde het water. Ik staalde mezelf tegen de meest zenuwslopende sprong in het diepe die ik ooit had gemaakt.

De kou kwam eerst als een schok en het duurde wel even voor mijn lichaam het water had opgewarmd dat in mijn rubberen pak sijpelde terwijl ik mijn vinnen aantrok. Maar wat nog erger was, ik kon de display van mijn duikcomputer of het kompas niet zien. Ik zag geen hand voor ogen en nu begreep ik waarom het geen zin had om een onderwaterlamp mee te nemen. Het in het water zwevende sediment absorbeerde het licht als vloeipapier. Daarom moest ik regelmatig even naar de oppervlakte om me te oriënteren terwijl ik naar de plek zwom waar de slang van de motorboot onder water verdween.

‘Tedereen stand-by?’ klonk Ki Soo’s stem in de ontvanger tegen mijn schedel.

‘Stand-by,’ zei ik in het microfoontje en probeerde me te ontspannen terwijl ik langzaam vlak onder het wateroppervlak zwom.

‘Bent u nu bij de slang?’ Deze keer was het Jerod die tegen me sprak.

‘Ik heb hem nu vast.’ Ik merkte dat de slang onverwacht strak gespannen stond en ik deed mijn best hem zo weinig mogelijk aan te raken.

‘Volg die slang maar naar beneden. Zo’n meter of negen. Als het goed is, drijft hij vlak boven de bodem.’

Ik begon met de afdaling. Ik hield regelmatig stil om de druk in mijn oren gelijk te maken, pogend niet in paniek te raken. Ik kon niets zien. Mijn hart bonkte terwijl ik mezelf dwong te ontspannen en diep in te ademen. Ik hield even stil en bleef rustig drijven. Ik sloot mijn ogen en ademde langzaam in en uit. Toen volgde ik de slang verder naar beneden en werd opnieuw door paniek bevangen toen er plotseling een dikke, roestende kabel voor me opdoemde.